

Norr-Älgen

GULLSPÅNGSÄLVENS VATTENSYSTEM

Sjötyp: Näringsfattig
Sjöyta: 11,26 km²
Höjd över havet: ca 188 m
Maxdjup: 36,0 m
Medeldjup: 9,7 m
Omsättningstid: 0,72 år

Kommun: Hällefors
Vattendistrikt: Västerhavet
Terrängkartan: 11E NO
EU-id: SE663298-143149
Utloppskoordinater: 6632980, 1431490
Avrinningsområdets areal: 368,9 km²

Norr-Älgen. ©Lantmäteriet

Omgivningar

Norr-Älgen ingår i Gullspångsälvens vattensystem och är belägen drygt 2 km nordost om Hällefors. Sjön tillförs vatten från bl.a. Sävälven i norr och Lilla Högsjön i öster. Avrinningen sker via Sikforsån till Sör-Älgen i söder.

Berggrunden i området kring Norr-Älgen utgörs främst av metavulkaniter. Norr om Skålsundet/Skålviken finns dock ett område av yngre granit och pegmatit. Sandigmoig och huvudsakligen normalblockig morän överlagrar berggrunden. Mindre områden med postglaciala sand- silt- och leravsättningar finns främst i norr och söder. Även en del områden med torv finns varav vissa är strandbildande. I norr finns också ett litet område med isälvsmaterial. Stränderna består till stor del av sten och sand.

Norr-Älgens omgivningar är bevuxna med barrskog som har inslag av moss- och myrmarker samt mindre lövskogspartier. Flera stora kalhyggen finns i sjöns avrinningsområde. Enstaka mindre öppna partier med jordbruksmark finns vid Sikfors i söder och Skålsundet, Norrälgen, Skålen och Sandsjön i öster. Gles fritidsbebyggelse finns runt hela sjön. I söder ligger Sikfors samhälle. I tabell 1 redovisas markanvändningen i Norr-Älgens avrinningsområde.

Tabell 1. Markanvändning i Norr-Älgens avrinningsområde, vars totala area är 368,86 km². Data från SMHI.

Markanvändning	Areal (km ²)	Markanvändning	Areal (km ²)
Skog	267,88	Annan öppen mark	2,74
Sankmark	29,16	Vatten	40,73
Jordbruksmark	1,02	Tätort	0,12
Hyggen	27,21	Annan koncentrerad bebyggelse	0,004

Djur och växter

Fisk

Norr-Älgen har nätprovfiskats vid tre tillfällen: 1978, 1984 och 1993. Flest arter påträffades vid fisket 1993 då abborre, mört, benlöja, siklöja, lake, nors och sik fångades. Enligt uppgifter från 1980-talet skall även ål och öring finnas i sjön. Brunnshytteöring har planterats ut i Norr-Älgen vid flera tillfällen. I nedre Sävälven har sik utplanterats. Hecklanbäcken, som har sitt utlopp i nedre Sävälven, hyser ett ursprungligt bestånd av bäcköring.

Bottenfauna

Det glacialrelikta kräftdjuret pungräka, *Mysis relicta*, har påträffats i sjön.

Växtlighet

Växtligheten i Norr-Älgen är mycket sparsam med undantag för i vissa vikar (Kaxtjärnen, Skålviken och Sävenforsagen). Arter som noterats i sjön är: vass, sjösäv, sjöfräken, gäddnate, näckrosor, olika starrarter samt notblomster.

Övrigt djur- och växtliv

Vid sjön har ca 20 sjöberoende fågelarter observerats, bl.a. smålom, fiskgjuse.

Vattenkvalitet

Norr-Älgen är en näringsfattig sjö med betydligt brunfärgat vatten. Sjöns pH är svagt surt och buffertkapaciteten mot försurande ämnen god. Kvicksilverhaltererna i sjöns gäddor är mycket höga. Mer information om vattenkemin i Norr-Älgen visas i tabellen nedan.

Tabell 2. Vattenkemidata från Norr-Älgen. Värdena är baserade på provtagningar från år 2013 alternativt den senaste provtagningen. Färgade värden anger statusklassning, se [läsanvisningar](#).

Parameter	Medelvärde	Min-Maxvärde	Antal prov	Provtagningsår
pH	6,8*	6,8	1	2013
Alkalinitet (mekv/l)	0,09	0,09	1	2013
Siktdjup (m)	2,1	2,1	1	2008
Absorbans (vid 420/5 nm)	0,30**	0,30	1	2013
Totalfosfor (µg/l)	9	9	1	2013
Totalkväve (µg/l)	350	350	1	2013
Hg i gädda (mg/kg)	0,89	Medelvärde 5 fiskar		2009

*NV Handbok 2007:4 och expertbedömning. **Motsvarar vattenfärg 152 mg Pt/l.

Statusbedömning

Sjöns ekologiska status har bedömts som *måttlig*. Bedömningen är en expertbedömning utifrån att sjön är påverkad av vandringshinder för fisk som finns i

anslutande vattendrag. De allmänna förhållandena (vattenkemi), som är en sammanvägning av klassificeringarna för näringsämnen (hög status) och försurning (god status), har sammantaget god status och har också varit avgörande för bedömningen. Sjön är reglerad. Vid sjöns sydöstra strand finns det förorenade området Norrälgsulfidgruvan. Även detta kan ha medfört att ingen vegetation växer längs ett område vid stranden. Risken för spridning av föroreningar (bl.a. koppar) till sjön har bedömts som mycket stor.

Bedömningsgrunder i föreskrift har tillämpats, bortsett kvalitetsfaktorn försurning och närsalter som klassats som expertbedömning. För mer information om bedömningen, se <http://www.viss.lst.se/Waters.aspx?waterEUID=SE663298-143149>.

Övervakningsprogram

Norrälgen ingår under vissa år i miljöövervakningsprogrammen *Undersökningar i ytvattenförekomster* och *Omdrevssjöar*. Under perioden 1972-2005 ingick sjön även i programmet *Riksinventering av sjöar och vattendrag*.

Naturvårds- och friluftsintressen

Norr-Älgen är delvis upplåten för fritidsfiske och förvaltas av Hällefors fiskevårdsförening. Svartälvens norra kanotled går genom sjön. Vid Sundsudden finns en rastplats med goda tälmöjligheter. Flera badbara platser finns längs stränderna, bl.a. vid Sundsudden och Hyttudden.

Mänsklig påverkan

Norr-Älgen påverkas av reglering. Viss påverkan sker eventuellt från uppströms kalkning. Vid sjöns sydöstra strand finns det förorenade området Norrälgsulfidgruvan. Området är klart påverkat då ingen vegetation växer längs stranden. Risken för spridning av föroreningar (bl.a. koppar) till sjön har bedömts som mycket stor.

Områdesskydd

Norr-Älgen och dess närmaste omgivning saknar områdesskydd.

Referenser

[Artportalen](#) - fåglar.

Fiskenämnden i Örebro län, 1984. Skyddsvärda strömvatten ur fiskesynpunkt inom Örebro län.

IVL Svenska Miljöinstitutet AB. [Kvicksilver i biota](#)

Lantmäteriet, 2003. Svenska Marktäckedata SMD Raster 11ENO. Version 2.2.

Länsstyrelsen i Örebro län. [Djupkartor](#).

Länsstyrelsen i Örebro län, 1987. Vattenregister/sjöbeskrivning – Norrälgen. Dos nr 1800-138-466.

Länsstyrelsen i Örebro län, 1990. [Inventering av glacialrelikta kräftdjur i Örebro län 1987-88](#) av Björn Kinsten. Publ. nr: 1990:5.

Länsstyrelsen i Örebro län, 1994. Provfiske med nät i sjöar inom Örebro län 1969-1993. Del 2. Publ. nr 1994:17.

Länsstyrelsen i Örebro län, 2004. [Kommunrapport Hällefors. Redovisning av resultaten av projektet MIFO-inventering av förorenade områden i Örebro län](#). Publ. nr. 2004:32.

Naturvårdsverket, 2007. [Status, potential och kvalitetskrav för sjöar, vattendrag, kustvatten och vatten i övergångszon. Bilaga A-Bedömningsgrunder för sjöar och vattendrag. Handbok 2007:4](#).

SLU. [Databasen för provfiske i sjöar](#).

SLU, [Vattenkemidata](#).

SMHI. [Svenskt vattenarkiv \(SVAR\)](#)

Sveriges geologiska undersökning. [Berggrundskartan och Jordartskartan, digitalt via SGUs karttjänster](#).

[VISS - VattenInformationsSystem för Sverige](#). Nationell databas över svenska vattenförekomster